KANCELARIA SENATU
Kancelaria Ogólna
31. 08. 2018
nr RPW 25289/2018 9
(podpis)

Warszawa, dnia 2018 -08- 30

03980200083485
RPW/25289/2018 P
2018-08-31

MINISTER ROLNICTWA I ROZWOJU WSI

RR.pz.071.1.7.2018

Pan
Stanisław Karczewski
Marszałek Senatu
Rzeczypospolitej Polskiej

W odpowiedzi na pismo z dnia 30 lipca 2018 r. BPS/043-64-1843/18, przy którym został przekazany tekst oświadczenia złożonego przez Pana Senatora Jana Marię Jackowskiego podczas 64. posiedzenia Senatu RP w dniu 27 lipca 2018 r. w sprawie wsparcia hodowli owiec rzeźnych, uprzejmie informuję, co następuje.

Wsparcie chowu owiec jest możliwe zarówno w ramach I, jak i II filara Wspólnej Polityki Rolnej. W ramach systemów wsparcia bezpośredniego Polska przyznaje płatności do owiec od 2010 r. W latach: 2010-2014 były one realizowane w ramach Programu wsparcia specjalnego (na podstawie art. 68 rozporządzenia (WE) nr 73/2009). Płatność ta obejmowała województwa: dolnośląskie, opolskie, śląskie, małopolskie, podkarpackie, a od 2012 r. również łódzkie i świętokrzyskie i przyznawana była rolnikom posiadającym co najmniej 10 samic owiec w wieku od 12 miesięcy. W latach 2010-2014 na wsparcie do owiec przeznaczano rocznie średnio ok. 2 mln euro.

Natomiast od 2015 r. wsparcie do zwierząt jest realizowane w formie płatności związanych z produkcją (na podstawie art. 52 rozporządzenia (UE) nr 1307/2013), które mogą być przyznawane jedynie tym sektorom lub tym regionom państwa członkowskiego, w których określone typy rolnicze lub określone sektory rolnictwa, które mają szczególne znaczenie ze względów gospodarczych, społecznych lub środowiskowych, znajdują się w trudnej sytuacji. Płatność bezpośrednia do owiec ma charakter powszechny, jest skierowana do wszystkich hodowców w całym kraju i do wszystkich ras. Przysługuje ona rolnikom posiadającym co najmniej 10 maciorek owczych w wieku co najmniej 12 miesięcy. Przyznawana jest do wszystkich zwierząt w gospodarstwie (brak limitu). W latach: 2015-2020 średnio na ten cel planuje się przeznaczyć się ok. 4,6 mln euro/rok.

W ramach działań obszarowych Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich, wsparcie do rozwoju hodowli owiec może otrzymać rolnik, który realizuje Pakiet 7. *Zachowanie zagrożonych zasobów genetycznych zwierząt w rolnictwie* (wariant 7.3. *Zachowanie lokalnych ras owiec*), w ramach Programu rolnośrodowiskowego PROW 2007-2013 (tylko wnioski kontynuacyjne, a więc nie można wstąpić już do tego działania) oraz Działania rolno-środowiskowo-klimatycznego PROW 2014-2020. Zobowiązania w ramach obydwu działań są podejmowane na okres 5 lat. Płatności stanowią rekompensatę utraconych przychodów i dodatkowo poniesionych kosztów wynikających z realizacji wymogów rolnośrodowiskowych lub rolno-środowiskowo-klimatycznych przyjaznych środowisku.

Wsparcie dotyczy owiec matek wpisanych do księgi hodowlanej i objętych programem ochrony zasobów genetycznych wybranych ras, tj.: wrzosówka, świniarka, owce olkuskie, polskie owce

górskie odmiany barwnej, owce rasy merynos odmiany barwnej, owce uhruskie, owce wielkopolskie, owce żelaźnieńskie, owce rasy koridell, owce kamienieckie, owce pomorskie, owce rasy cakiel podhalański i owce rasy merynos polski w starym typie. Płatność do owiec matek w PROW 2007-2013 jest przyznawana, jeżeli ich liczba w stadzie wynosi co najmniej:

- 5 owiec matek rasy olkuskiej,
- 15 owiec matek rasy cakiel podhalański,
- 30 owiec matek rasy merynos polski w starym typie, albo
- 10 owiec matek pozostałych ras.

Stawka płatności dla owiec matek w PROW 2007-2013 wynosi 320 zł/szt.

W ramach Działania rolno-środowiskowo-klimatycznego PROW 2014-2020, wsparcie do owiec matek obejmuje dodatkowo rasy: czarnogłówka i polskie owce pogórza, wpisane do księgi hodowlanej i objęte programem ochrony zasobów genetycznych. Płatność do owiec matek w PROW 2014-2020 jest przyznawana, jeżeli ich liczba w stadzie wynosi co najmniej:

- 10 owiec matek rasy olkuskiej,
- 15 owiec matek rasy cakiel podhalański, barwna owca górska, polska owca pogórza i czarnogłówka,
- 30 owiec matek rasy merynos polski w starym typie, albo
- 10 owiec matek pozostałych ras.

Stawka płatności dla owiec matek w PROW 2014-2020 wynosi 360 zł/szt.

W kontekście prowadzenia ekstensywnego użytkowania istotną rolę odgrywają pakiety ukierunkowane na ochronę cennych siedlisk przyrodniczych łąk i pastwisk, tj. Pakiet 4. *Cenne siedliska i zagrożone gatunki ptaków na obszarach Natura 2000* oraz Pakiet 5. *Cenne siedliska poza obszarami Natura 2000.* Realizacja zobowiązań w ramach ww. pakietów polega na ekstensywnym użytkowaniu kośnym lub pastwiskowym. Wsparciem mogą być objęte charakterystyczne również dla obszarów nizinnych siedliska przyrodnicze (np. półnaturalne łąki świeże). Nizinne łąki i pastwiska są także ważnym miejscem bytowania zwierząt, szczególnie cennych gatunków ptaków (np. wodniczka, rycyk, wodniczka, kulik, czajka). Tym samym Działanie rolno-środowiskowo-klimatyczne pozwala na ekstensywne użytkowanie rolnicze terenów o małej przydatności gospodarczej i ma wymiar zarówno środowiskowy, jak i gospodarczy.

Obecnie rozważana jest możliwość uruchomienia nowego instrumentu wsparcia ekstensywnego wypasu zwierząt, w szczególności owiec, w celu aktywizacji działalności rolniczej na terenach górskich i podgórskich oraz zachowania bioróżnorodności i krajobrazu. Na obecnym etapie nie jest możliwe wskazanie szczegółowych zasad tego wsparcia, ani terminu jego ewentualnego wdrożenia.

Zgodnie z PROW 2014–2020, wsparcie gospodarstw rolnych jest realizowane przede wszystkim w ramach *poddziałania „Wsparcie inwestycji w gospodarstwach rolnych"* typ operacji *„Modernizacja gospodarstw rolnych"*. Hodowcy owiec mogą otrzymać wsparcie na inwestycje wspierające konkurencyjność i rentowność gospodarstw rolnych m.in. w obszarze związanym z racjonalizacją technologii produkcji, wprowadzeniem innowacji, zmianą profilu produkcji, zwiększeniem skali produkcji, poprawą jakości produkcji lub zwiększeniem wartości dodanej produktu (obszar „d").

O pomoc może ubiegać się rolnik posiadający gospodarstwo rolne w rozumieniu Kodeksu cywilnego, o powierzchni użytków rolnych co najmniej 1 ha lub nieruchomość służącą do prowadzenia produkcji w zakresie działów specjalnych produkcji rolnej w rozumieniu przepisów o ubezpieczeniu społecznym rolników i kierujący tym gospodarstwem. Wsparcie mogą uzyskać gospodarstwa o odpowiedniej wielkości ekonomicznej, tj. nie mniejszej niż 10 tys. euro i nie większej niż 200 tys. euro oraz których powierzchnia użytków rolnych nie przekracza 300 ha. O pomoc może ubiegać się również grupa rolników. Grupę rolników stanowi co najmniej dwóch rolników, którzy ubiegają się wspólnie o pomoc w ramach tego instrumentu wsparcia w celu zrealizowania inwestycji zbiorowej. W przypadku grupy rolników warunek posiadania gospodarstwa powinien być spełniony przez każdego z rolników

tworzących grupę, jednakże dopuszcza się, aby gospodarstwo nie miało wymaganej minimalnej wielkości ekonomicznej, jeżeli:

- w wyniku realizacji operacji taką wielkość osiągnie,
- suma wielkości ekonomicznej gospodarstw rolników tworzących grupę wynosi minimum 15 tys. euro.

Żadne z gospodarstw rolników tworzących grupę nie może mieć większej, niż wskazane powyżej, maksymalnej wielkości ekonomicznej lub powierzchni. Zgodnie z PROW 2014–2020 koszty kwalifikowalne obejmują m. in.:

- koszty zakupu (wraz z instalacją) lub leasingu zakończonego przeniesieniem prawa własności maszyn, urządzeń, wyposażenia do produkcji rolnej, przechowalnictwa, suszenia, magazynowania, przygotowywania produktów rolnych do sprzedaży, w szczególności sprzętu do uprawy, pielęgnacji, ochrony, nawożenia oraz zbioru roślin, lub urządzeń do przygotowywania, przechowywania, czyszczenia, sortowania, kalibrowania, konfekcjonowania produktów rolnych,
- koszty sprzętu komputerowego i oprogramowania służącego wsparciu prowadzonej działalności rolniczej,
- koszty zakupu lub rozwoju oprogramowania komputerowego i zakupu patentów, licencji, praw autorskich, znaków towarowych,
- koszty ogólne związane z wydatkami, o których mowa w ww. punktach, takie jak koszty przygotowania dokumentacji technicznej operacji, sprawowania nadzoru inwestorskiego lub autorskiego, czy koszty związane z kierowaniem robotami budowlanymi, opłaty za konsultacje, opłaty za doradztwo na temat zrównoważenia środowiskowego i gospodarczego, w tym studia wykonalności.

Wsparcie stanowi refundację poniesionych kosztów operacji i wynosi:

- do 60% kosztów kwalifikowalnych operacji w przypadku młodych rolników i inwestycji zbiorowych (grupy rolników) albo,
- do 50% kosztów kwalifikowalnych w przypadku pozostałych operacji

i nie mniej niż 30% kosztów kwalifikowalnych.

Maksymalna wielkość wsparcia dla beneficjenta i na jedno gospodarstwo (w tym na realizację projektów zbiorowych), w okresie realizacji Programu nie może przekroczyć 200 tys. zł. Wsparcie przyznaje się na operacje o planowanej wysokości kosztów kwalifikowalnych powyżej 50 tys. zł.

Operacje realizowane w ramach *„Modernizacji gospodarstw rolnych"* powinny przyczyniać się do poprawy ogólnych wyników gospodarstwa, tj. poprawy konkurencyjności i zwiększenia rentowności gospodarstwa rolnego w wyniku jego restrukturyzacji. Restrukturyzacja musi doprowadzić do wzrostu wartości dodanej brutto w gospodarstwie (GVA), w szczególności w wyniku racjonalizacji technologii produkcji lub wprowadzenia innowacji, zmiany profilu lub skali produkcji, poprawy jakości produkcji lub zwiększenia wartości dodanej produktu, co najmniej o 10% w odniesieniu do roku bazowego w okresie 5 lat od dnia przyznania pomocy.

Szczegółowe warunki i tryb przyznawania wsparcia zostały określone w rozporządzeniu Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 21 sierpnia 2015 r. *w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania oraz wypłaty pomocy finansowej na operacje typu „Modernizacja gospodarstw rolnych" w ramach poddziałania „Wsparcie inwestycji w gospodarstwach rolnych" objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014–2020* (Dz. U. poz. 1371, z późn. zm.).

Mniejsze gospodarstwa rolne mogą ubiegać się o pomoc w ramach poddziałania *„Pomoc na rozpoczęcie działalności gospodarczej na rzecz rozwoju małych gospodarstw"* na operację typu *„Restrukturyzacja małych gospodarstw"*. Ten instrument wsparcia skierowany jest do gospodarstw rolnych o wielkości ekonomicznej mniejszej niż 10 tys. euro. Pomoc w postaci premii w wysokości

60 tys. zł jest przyznawana na restrukturyzację gospodarstwa w kierunku produkcji żywnościowych lub nieżywnościowych produktów rolnych, a także przygotowania do sprzedaży produktów rolnych wytwarzanych w gospodarstwie. Uznaje się, że rolnik albo małżonek rolnika prowadzi działalność rolniczą w celach zarobkowych, jeżeli prowadząc tę działalność podlega ubezpieczeniu społecznemu rolników w pełnym zakresie nieprzerwanie przez co najmniej 2 miesiące poprzedzające miesiąc złożenia wniosku o przyznanie pomocy i w okresie 12 miesięcy poprzedzających miesiąc złożenia wniosku o przyznanie pomocy nie prowadzi działalności potwierdzonej wpisem do Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej, i działalność ta nie jest prowadzona w celach naukowo–badawczych.

Pomoc w ramach omawianego instrumentu wsparcia przyznaje się rolnikowi albo małżonkowi rolnika, jeżeli jest posiadaczem samoistnym lub zależnym gospodarstwa rolnego w rozumieniu art. 55^3 ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. – Kodeks cywilny, zgodnie z którym za gospodarstwo rolne uważa się grunty rolne, wraz z gruntami leśnymi, budynkami lub ich częściami, urządzeniami i inwentarzem, jeżeli stanowią lub mogą stanowić zorganizowaną całość gospodarczą oraz prawami związanymi z prowadzeniem gospodarstwa rolnego. Celem omawianego instrumentu wsparcia jest restrukturyzacja gospodarstwa polegająca na przeprowadzeniu zmian, w wyniku których nastąpi poprawa konkurencyjności tego gospodarstwa i zwiększenie jego rentowności poprzez wzrost wielkości ekonomicznej. Koncepcja restrukturyzacji gospodarstwa przedstawiana jest w biznesplanie (załącznik do wniosku o przyznanie pomocy), który zawiera opis wyjściowej sytuacji gospodarstwa (w tym strukturę produkcji, wielkość ekonomiczną gospodarstwa), opis docelowej sytuacji gospodarstwa, tj. sytuacji po realizacji biznesplanu (w tym strukturę produkcji, wielkość ekonomiczną), informację, o tym jak realizacja biznesplanu doprowadzi do osiągnięcia wzrostu wielkości ekonomicznej gospodarstwa do co najmniej 10 tys. euro i co najmniej o 20% w stosunku do wielkości wyjściowej, jak również informacje dotyczące działań mających na celu rozwój gospodarstwa. Założenie biznesplanu może wskazywać, że restrukturyzacja gospodarstwa rolnego polegać będzie np. na rozwoju bądź rozpoczęciu hodowli owiec rzeźnych.

W ramach poddziałania *„Pomoc w rozpoczęciu działalności gospodarczej na rzecz młodych rolników"* operacja typu *„Premie dla młodych rolników"* pomoc przyznaje się w związku z rozpoczynaniem prowadzenia działalności rolniczej w gospodarstwie rolnym, tj. działalności w zakresie produkcji roślinnej lub zwierzęcej, a także przygotowania do sprzedaży wytwarzanych w gospodarstwie produktów rolnych. Pomoc finansowa jest przyznawana osobie fizycznej, która ma nie więcej niż 40 lat, posiada odpowiednie kwalifikacje zawodowe (wynikające z wykształcenia lub stażu pracy w rolnictwie), rozpoczęła prowadzenie działalności rolniczej w gospodarstwie rolnym nie wcześniej niż w okresie 24 miesięcy przed dniem złożenia wniosku o przyznanie pomocy, a najpóźniej w terminie 9 miesięcy od otrzymania decyzji o przyznaniu pomocy rozpocznie prowadzenie tej działalności jako kierujący. Kierujący gospodarstwem rolnym musi prowadzić gospodarstwo osobiście (pracować w tym gospodarstwie i podejmować wszelkie decyzje dotyczące gospodarstwa), na własny rachunek i we własnym imieniu, jak również ponosić koszty i czerpać korzyści w związku z jego prowadzeniem. Pomoc w formie premii, w wysokości 100 tys. zł, jest wypłacana w dwóch ratach: I rata (80% kwoty pomocy) - po spełnieniu przez beneficjenta warunków zastrzeżonych w decyzji o przyznaniu pomocy, w terminie 9 miesięcy od dnia doręczenia decyzji, II rata (20% kwoty pomocy) - po prawidłowej realizacji biznesplanu. Realizacji biznesplanu może zakładać m. in. hodowlę owiec rzeźnych.

W zakresie hodowli owiec rzeźnych, o wsparcie może ubiegać się także grupa producentów rolnych, w ramach działania *„Tworzenie grup producentów i organizacji producentów"*. W ramach tego działania można uzyskać pomoc na utworzenie grupy producentów rolnych w kategorii: owce lub kozy żywe, zwierzęta rzeźne lub hodowlane, mięso owcze lub kozie: świeże, chłodzone, mrożone.

Powyższe działanie skierowane jest do nowych grup producentów rolnych, które powstają po 1 stycznia 2014 r. Celem wsparcia jest dostosowanie procesu produkcyjnego do wymogów rynkowych, wspólnego wprowadzania towarów do obrotu, w tym przygotowania do sprzedaży, centralizacja sprzedaży, dostarczanie do odbiorców hurtowych oraz ustanowienie wspólnych zasad dotyczących informacji o produkcji, ze szczególnym uwzględnieniem wielkości produkcji i dostępności. Dodatkowym celem jest także realizacja innych działań, które mogą być

przeprowadzane przez grupy producentów, takich jak rozwijanie umiejętności biznesowych i marketingowych oraz organizowanie i ułatwianie procesów wprowadzania innowacji.

Wysokość wsparcia uzależniona jest od przychodów netto grupy ze sprzedaży produkcji pochodzącej od członków tej grupy i wynosi: w pierwszym roku – 10%, w drugim roku – 8%, w trzecim roku – 6%, w czwartym roku – 5%, w piątym roku – 4%. Maksymalnie wysokość wsparcia wynosi równowartość 100 tys. euro w każdym roku pięcioletniego okresu pomocy. Wsparcie dotyczy grup producentów rolnych złożonych wyłącznie z osób fizycznych. Szczegółowe warunki i tryb przyznawania wsparcia zostały określone w rozporządzeniu Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 2 sierpnia 2016 r. *w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania, wypłaty oraz zwrotu pomocy finansowej w ramach działania „Tworzenie grup producentów i organizacji producentów" objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014–2020* (Dz. U. poz. 1284, z późn. zm.). Jedno z kryteriów wyboru operacji zakłada preferencje dla grup producentów zrzeszających producentów w kategorii produktów wysokiej jakości i objęte art. 16 rozporządzenia nr 1305/2013, w szczególności rolnictwo ekologiczne.

Organ właściwy w sprawach o przyznanie pomocy finansowej na ww. operacje PROW 2014-2020 (dyrektor oddziału regionalnego Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa) przeprowadza szczegółową ocenę, czy planowane działania i zasoby gospodarstwa pozwolą na rozwój gospodarstwa, w szczególności uzyskanie odpowiedniego wzrostu wielkości ekonomicznej i m.in. na tej podstawie wydaje decyzję w sprawie przyznania pomocy.

Ponadto uprzejmie informuję, że zgodnie z rozporządzeniem Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 29 lipca 2015 r. *w sprawie stawek dotacji przedmiotowych dla różnych podmiotów wykonujących zadania na rzecz rolnictwa* (Dz. U. poz. 1170, z późn. zm.), ze środków budżetowych na postęp biologiczny w produkcji zwierzęcej, dotowanie hodowli owiec obejmuje:

1) refundację kosztów subsydiowanych usług świadczonych na rzecz hodowców MŚP, polegających na prowadzenia ksiąg owiec w wysokości 3.532.000 zł rocznie,
2) dofinansowanie kosztów subsydiowanych usług wykonanych na rzecz hodowców MŚP polegających na prowadzeniu oceny wartości użytkowej owiec w wysokości 3.680.000 zł rocznie,
3) refundację nagród wypłaconych hodowcom owiec za tryki i maciorki nagrodzone tytułami czempionów lub wiceczempionów na regionalnych, okręgowych, wojewódzkich, branżowych i specjalistycznych wystawach zwierząt hodowlanych w niżej podany sposób:
   - tryki: czempion – do 300 zł, wiceczemipion – do 150 zł,
   - maciorki: czempion – do 180 zł, wiceczempion – do 90 zł.

z up. Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi
SEKRETARZ STANU

Tadeusz Romańczuk